

PUBLICATION

Acenteler için yeni düzenlemeler

Arpat Şenocak, ortak, ve Ece Çakırel, avukat

Akıllı Yaşam tarafından Ağustos 2016'da yayımlanan

Acenteler için yeni düzenlemeler

Arpat Şenocak
Ece Çakırel

Sigorta şirketlerinin haklı sebeple acentelik sözleşmesini sona erdirebilmesi için mutlaka bu haklı sebeplerin sözleşmede önceden belirtilmesi gerekiyor. Sözleşmelere sigorta şirketleri tarafından acente aleyhine yükümlülükler getirilmesi halinde de bunlar 2 ay sonra geçerli olabilecek...

Acenteler için uzun zamandır sözü edilen yeni dönem 16 Temmuz 2016 başladı.

Ocak 2016'da değişikliğe uğrayan Sigorta Acenteleri Yönetmeliği birçok soru işaretini de birlikte getirdi. Bazı düzenlemelerin tamamen Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin (TOBB) Sigorta Acenteleri İcra Komitesi'nce yapılacak olması beklentilerin yükselmesine yol açtı. Toplam prim üretiminde yüzde 60 civarında bir payı olan acenteler, yeni düzenlemelere ilişkin beklentilerini bu süreçte birçok defa çeşitli mecralarda da dile getirdiler.

Hazine Müsteşarlığı tarafından teknik personel istihdamı zorunluluğu, genel müdür ve genel müdür yardımcılarının teknik personel niteliği taşıması zorunluluğu, teknik personelin yalnızca bir acentede çalışmasının mümkün olmasıyla ilgili hükümlerin değişiklik vasıtasıyla söz konusu yönetmelikten çıkarılması ve acentelerin teşkilatları, teşkilata ilişkin gereksinimler, teknik personele ilişkin nitelikler gibi konuları düzenleme yetkisinin TOBB Sigorta Acenteleri İcra Komitesi'ne verilmesi ilk etapta özellikle acenteler tarafından bazı zorunlulukların yeni düzenlemede esnetileceği şeklinde yorumlanıyordu.

Temmuz ayı itibarıyla yayımlanan Hazine Müsteşarlığı'nın 2016/27 sayılı genelgesi ve İcra

Komitesi'nin Sigorta Acenteleri Yönetmeliğinin Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar kararıyla anlaşılıyor ki acenteler için yeni dönemde de öngörülen düzenlemeler genel hatlarıyla önceden var olan haline yakın bir şekilde muhafaza edilecek.

Acentelerin uyması gereken hususlar

Yeni düzenlemeler ışığında acentelerin uyması gereken hususlardan bazıları şu şekilde:

- ➡ Mevcut düzenlemeye paralel olarak, şirket şeklinde kurulan/tüzel kişi sigorta acentelerinde müdür dışında en az bir teknik personel istihdam etmesi, eğer şube teşkilatlanması varsa o zaman da şubelerde şube müdürü ve yine en az bir teknik personel bulunması gerekiyor.
- ➡ Şube açacak acentelerin gerekli belgeleri yetkilendirilen odalara iletmesi gerekiyor. Bu başvurular incelendikten sonra sonuçlandırılacak ve şubelerin faaliyetlerine başlayabilmesi için öncelikle www.sigorta.org.tr adresinde ilan edilecek.

- ➡ Kural olarak, kişilerin sadece bir acentede genel müdür, genel müdür yardımcısı, şube müdürü ya da teknik personel olarak görev yapması mümkün. Bunun istisnası olarak ilgili kişinin kendisinin ya da birinci derecedeki kan ve kayın hısımlarının her biri için en az yüzde 51 hissesine sahip olunan acentelerinde, üç acenteye kadar tek bir müdürün görev yapması mümkün kılınyor.

➔ Acente teşkilatının karşılaması gereken fiziki şartlar eski düzenlemedeki şekliyle korunuyor. Bunun yanında bölüm ve personelinin ayrı olması kaydıyla üç acenteye kadar aynı mekânda faaliyet gösterilmesi de mümkün. Özel bir proje geliştirilip İcra Komitesi'nden onay alındığı sürece sayı sınırı uygulanmıyor. Ancak bir acente şubesinin başka bir acenteye aynı yerde faaliyet göstermesi yasaklanıyor.

➔ Şube teşkilatlanması olan veya mesafeli satış faaliyeti gösteren acenteler, 2014 yılında Sigorta Acenteliği Yönetmeliği'ne yurtdışı uygulamalara benzer

olarak getirilmiş olan özkaynak yeterliliği kıstaslarını karşılamak zorunda. Hazine Müsteşarlığı'nın 2016/27 sayılı genelgesi uyarınca yeterlilik durumu teyit eden mali müşavir onaylı mali tablolarını, bir sonraki yılın nisan ayı sonuna kadar TOBB'a iletmek durumunda. Bu tabloların incelenmesi sonucunda yeterlilik kıstaslarını karşılamayanlar Hazine Müsteşarlığı'na bildirilecek. Haziran ayı sonuna kadar durumu düzenlemelere uygun hale getirilmemiş olan acentelerin şube teşkilatları veya mesafeli satış faaliyetleri sonlandırılacak. 16 Temmuz 2016 itibarıyla

yürürlüğe giren diğer uygulamanın da acente ve sigorta şirketleri arasında imzalanacak olan acentelik sözleşmeleri olması göze çarpmıyor.

Sözleşmede bulunması gerekli bilgiler

Değişiklikler hem sigorta şirketlerini hem de acenteleri ilgilendiriyor. Acentelik sözleşmelerine ilişkin hükümler Sigorta Acenteleri Yönetmeliği'nde düzenleniyor. 2016 değişiklikleriyle sözleşmelerinin içeriğinde bulunması gereken hükümlere eklemeler yapıldı ve aşağıda değinilen

bilgilerin de acentelik sözleşmesinde bulunması gerektiği belirtildi:

- ➔ Branş bazında ödenecek komisyon ve diğer menfaatlere ilişkin usul ve esaslar,
- ➔ Tarafların hak ve yükümlülükleri,
- ➔ Haklı sebeple fesih hakkının kullanılabilmesi için bu haklı sebeplerin neler olduğu,
- ➔ Sözleşmenin feshedilmesinde tarafların hak ve yükümlülüklerine etkisine ilişkin usul ve esaslar...

Yukarıda yer alan hükümler genelde zaten sözleşmelerde yer alıyor. Ancak kanaatimizce bunlardan en tartışmalı olanı, haklı sebep hallerinin önceden belirlenmesi. Düzenleme, acentelerin haklarını gözetebilmek adına, sigorta şirketlerinin haklı sebeple sözleşmeyi sona erdirebilmesi için mutlaka bu haklı sebeplerin sözleşmede önceden belirtilmesi gerektiğini belirtiyor. Aksi halde, sözleşmede yer almayan bir durumdan kaynaklı olarak haklı sebeple fesih mümkün olmuyor.

Ne var ki haklı sebebi doğuracak olayı her zaman tam ve doğru olarak öngörmek mümkün olmayabiliyor. Bu durumda sigorta şirketinin sözleşmeye koymadığı bir sebepten, haklı dahi olsa sözleşmeyi sona erdirmiyor olması da hakkaniyete pek uygun düşmüyor. Bu duruma TOBB'un örnek acentelik sözleşmesinde şu şekilde bir çözüm bulunmaya çalışıldı: Öncelikle "mevzuata aykırılık" gibi bazı sebepler sayıldı, en sonunda da genel olarak haklı sebeplerin varlığına atıfta bulunularak bunlar geniş tutulmaya çalışıldı. Bu çözümün düzenlemeyle ne kadar uyumlu

Bölüm ve personelinin ayrı olması kaydıyla üç acenteye kadar aynı mekânda faaliyet gösterilmesi mümkün. Özel bir proje geliştirilip İcra Komitesi'nden onay alındığı sürece sayı sınırı uygulanmıyor. Ancak bir acente şubesinin başka bir acenteye aynı yerde faaliyet göstermesi yasaklanıyor...

olduğunun ayrıca tartışılması gerekir.

Değişiklikler için 2 ay geçiş süresi

Öte yandan, sözleşmelere sigorta şirketleri tarafından acente aleyhine yükümlülükler getirilmesi halinde bunların hemen uygulanmaya başlamayacağı ve değişikliklerin yapılmasından itibaren 2 ay sonra geçerli olacağı öngörülmüyor. Hazine Müsteşarlığı ayrıca, sigorta şirketlerine sözleşmeyle ilgili dikkat çeken bir düzenleme yaptı. Buna göre, sözleşmelerde Türk Ticaret

Kanunu'nun ve Sigortacılık Kanunu'nun ilgili maddelerindeki acenteliğe ilişkin kanundan doğan haklara yer verilmesi ve uluslararası uygulamaların göz önünde bulundurulması tavsiye ediliyor. Tüm bu tavsiye düzenlemelerin amacının, tarafların eşit şartlarda müzakere etmedikleri varsayılan bir sözleşmede en azından kanundan kaynaklanan hakların hatırlatılarak güvence altına alınması, olası bir mevzuata aykırılığın önüne geçilmesi ve sonradan oluşabilecek ihtilafların engellenmesi olduğu söylenebilir.